

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL J.T. SKUNDO**

2025 m. birželio d. Nr. S-2025/ (7-2025/65)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš Komisijos pirmininkės Vilmos Vildžiūnaitės, Gvidos Ivanauskienės, Kristinos Jakštienės, Raimondos Juodkaitės, J.N. (pranešėja), išnagrinėjo J.T. (toliau – Pareiškėja) 2025-04-16 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2025-04-02 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222Mr) 500–490 dalies (toliau – Inspekcijos sprendimas, skundžiamas sprendimas). Inspekcijos atstovas R.M. 2025-05-13 dalyvavo Komisijos posėdyje nuotoliniu būdu. Pareiškėja Komisijos posėdyje nedalyvavo (mokesčių mokėtoja pateikė 2025-05-05 prašymą skundą posėdyje nagrinėti jai nedalyvaujant).

Komisija n u s t a t ė:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) 2025-01-07 nutartimi adm. byloje Nr. eA-85-789/2025 atmetė Pareiškėjos apeliacinį skundą ir paliko galioti Vilniaus apygardos administracinio teismo (*Komisijos pastaba*. Dabartinis pavadinimas Regionų administracinis teismas) 2023-06-02 sprendimą nepakeistą. Po pasibaigusio teismo proceso Pareiškėjai buvo apskaičiuota sumokėti 117 919,76 Eur gyventojų pajamų mokestį (toliau – GPM), 36 309,68 Eur GPM delspinigius (3 538 Eur GPM delspinigiai apskaičiuoti iki patikrinimo akto surašymo dienos + 32 771,68 Eur apskaičiuoti už mokestinio ginčo laikotarpį) ir paskirtą 35 376 Eur GPM baudą.

Pareiškėja skunde Komisijai nurodė, kad Inspekcija atleido ją nuo 18 154,84 Eur GPM delspinigių sumokėjimo, tačiau neatleido nuo likusios 18 154,83 Eur dalies GPM delspinigių bei nuo visos 35 376 Eur GPM baudos sumokėjimo. Pareiškėja prašo pakeisti skundžiamą Inspekcijos sprendimo dalį ir priimti naują sprendimą – atleisti ją nuo visų GPM delspinigių bei GPM baudos sumokėjimo. Pareiškėja skunde pažymėjo, jog nesutinka su Inspekcijos pozicija ir teikia savo argumentus.

Dėl atleidimo nuo delspinigių ne tik taikant protingumo principą, bet ir dėl sunkios finansinės padėties. Pareiškėja skunde nurodė, kad jos asmeninė finansinė padėtis pasikeitė, todėl turėtų būti vertinama finansinė padėtis, esama mokestinės prievolės sumokėjimo metu. Pareiškėjos teigimu, dabartinė jos finansinė padėtis yra sunki ir nėra duomenų, kad ji gali pagerėti.

Pareiškėja skunde paaiškino, kad 2021 metais deklaravo 53 181 426 Eur finansinių priemonių pardavimo pajamas (Inspekcijos duomenimis – 53 181 491,41 Eur) ir 52 373 627

Eur jų įsigijimo kainą, pelnas sudarė – 645 540 Eur, tačiau jis iš karto buvo investuotas kitų finansinių priemonių pirkimui, taip pat panaudotas sumokėti GPM. Pareiškėja 2022 metais deklaravo 11 632 519 Eur finansinių priemonių pardavimo pajamas (Inspekcijos duomenimis – 11 632 551,71 Eur), 12 654 384 Eur jų įsigijimo kainą, todėl patyrė nuostolį – 1 021 865 Eur.

Pareiškėja nurodė, kad 2023 ir 2024 metais pardavimų nebuvo, todėl pajamų deklaracijų neteikė. Mokesčių mokėtoja taip pat atkreipė dėmesį, kad Jungtinių Amerikos Valstijų (toliau – JAV) kompanija „N“, kurios akcijas ji turi, šiuo metu bankrutuoja, todėl akcijų kaina nukrito iki 0,1265 JAV dolerių už vieną akciją nuo buvusios Pareiškėjos sumokėtos 30,13 JAV dolerių už akciją kainos. Pareiškėjos vertinimu, ji turi nebelikvidų finansinį turtą ir papildomai dėl bankroto turi ne mažesnę, kaip 600 000 JAV dolerių nuostolį.

Skunde Komisijai nurodoma, kad mokesčių mokėtojai yra nesuprantama Inspekcijos pozicija dėl Pareiškėjos finansinės padėties. Viena vertus, Inspekcija su ja sudarė 5 metų mokestinės paskolos sutartį, nes nustatė, kad Pareiškėja neturi galimybių sumokėti 100 000 Eur GPM skolos, be to, paskolos sutartį pasirašė tik su sąlyga, jog Pareiškėjos sūnus įkeis turimą nekilnojamąjį turtą. Kita vertus, nagrinėdama prašymą dėl atleidimo nuo GPM delspinigių ir baudos, Inspekcija jau vertino, kad Pareiškėjos finansinė būklė nėra sunki ir Pareiškėja galinti sumokėti ne tik 100 000 Eur, bet GPM delspinigius bei baudą.

Pareiškėja pažymėjo, kad jos turimas nekilnojamasis turtas, išskyrus turimą butą, yra nedidelės vertės (5 040 Eur). Turimas butas yra vienintelis jos ir sutuoktinio gyvenamasis būstas, todėl jo parduoti nėra galimybės.

Dėl įstatyminės galimybės būti atleistai nuo visų delspinigių sumokėjimo.

Pareiškėja skunde nurodė, kad Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 100 straipsnio 1 dalis nustato, kad mokesčių mokėtojas gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies, t. y. yra galimybė atleisti nuo visų, ne tik nuo dalies, delspinigių.

Dėl neteisingai įvertintos Pareiškėjos ir jos sutuoktinio sveikatos būklės.

Pareiškėjos nuomone, nebuvo įvertintos jos ir sutuoktinio turimos rimtos ligos, nors apie šias ligas mokesčių administratoriui buvo teikti sveikatos išrašai. Pareiškėjos vertinimu, Inspekcija nepagrįstai atleidimui nuo delspinigių sumokėjimo netaikė MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte (113 straipsnio 1 dalies 3 punktą) nurodyto pagrindo. Pareiškėja skunde pažymėjo, kad tai mirtinos ligos ir jos neišgydomos iki galo (mokesčių mokėtoja skunde detaliai aptarė turimų ligų sąrašą). Pareiškėja pažymėjo, kad su sutuoktiniu veda bendrą ūkį ir visos jų pajamos yra skiriamos gydymui, reabilitacijai, komunaliniams mokesčiams, vaistams bei įmokoms pagal mokestinės paskolos sutartį (mėnesio įmoka sudaro 1 754,39 Eur) sumokėjimui. Pareiškėjos teigimu, per jai likusį gyvenimą skolos valstybei gali būti nepadengtos, nes skolos dydis sudaro 100 000 Eur pagal mokestinės paskolos sutartį bei 53 530 Eur mokesčio sankcijų.

Dėl atleidimo nuo GPM baudos sumokėjimo. Pareiškėjos teigimu, 2022–2025 metais vykusio mokestinio ginčo metu atleisti nuo baudos ji neprašiusi ir ginčo institucijos dėl atleidimo nuo baudos nesprenė, todėl Inspekcija neteisingai nurodė, kad mokestiniame ginče jau nagrinėtas atleidimo nuo baudos klausimas. Komisija 2022-08-22 sprendime Nr. S-108(7-89/2022) dėl atleidimo nuo baudos nepasisakė, abiejų instancijų teismai taip pat nesprenė dėl atleidimo nuo baudos klausimo. Vilniaus apygardos administracinis teismas (Regionų administracinis teismas) nurodė, kad bauda apskaičiuota tinkamai.

Pareiškėja paaiškino, kad 2025-03-06 kreipėsi į Inspekciją dėl kitos procedūros – atleidimo nuo paskirtos baudos, taikant protingumo ir teisingumo kriterijus, ir baudos dydžio neginčijo, tik nurodė, kad finansinė situacija pasikeitė ir yra labai bloga. Skunde

Komisijai pažymėjo, kad nors Inspekcija pripažino, jog Pareiškėjos situacija yra tokia, kad ją reikia vertinti pagal protingumą ir teisingumą, tačiau šias nuostatas pritaikė tik atleidimui nuo delspinigių, o atleidimui nuo baudos – netaikė.

Pareiškėja taip pat atkreipė dėmesį, kad nepadarė jokių mokestinių pažeidimų, išskyrus vieną, dėl kurio apskaičiuoti GPM delspinigiai ir skirta bauda. Pareiškėja nurodė apgailestaujanti, kad įsivėlė į ilgą mokestinį ginčą ir dėl to padidėjo delspinigių suma. Mokesčių mokėtoja pažymėjo, kad nuo 2025 m. galioja investicinė sąskaita ir tie, kas prekiauja akcijomis ir neišsiima pinigų iš tos prekybos, neturi mokėto pajamų mokesčio, nežiūrint, ar gavo pelną, ar nuostolį. Skunde paaiškino, kad 2020–2023 metais investicinės sąskaitos nebuvo, todėl buvo pareiga mokėti pajamų mokestį nepaisant, kad pinigai iš prekybos nebuvo išimti.

Priešingos pozicijos laikosi Inspekcija. Skundžiamo sprendimo pirma dalimi Inspekcija atleido Pareiškėją nuo 18 154,84 Eur GPM delspinigių sumokėjimo ir neatleido nuo 18 154,83 Eur GPM delspinigių sumokėjimo. Antra sprendimo dalimi Inspekcija neatleido Pareiškėjos nuo 35 376 Eur GPM baudos sumokėjimo.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad vadovaujantis MAĮ 100 straipsnio 1 dalimi ir 141 straipsnio 1 dalies 1–4 punktais, Atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklių (toliau – Taisyklės)¹ 7 punktu, išnagrinėjus Pareiškėjos 2025-03-06 ir 2025-03-18 prašymus, nuspręsta tik iš dalies tenkinti mokesčių mokėtojos prašymus.

Skundžiamame sprendime akcentuota, kad Inspekcija patikrino Pareiškėjos GPM apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo teisingumą už 2020 metus ir 2022-02-08 surašė patikrinimo aktą, kuris buvo patvirtintas 2022-05-24 sprendimu Nr. (21.222Mr)FR0682-111 dėl patikrinimo akto tvirtinimo, kuriuo mokesčių mokėtojai papildomai apskaičiuota sumokėti: 117 919,76 Eur GPM, 3 538 Eur GPM delspinigius ir paskirtą 35 376 Eur (30 proc.) GPM baudą. Patikrinimo metu konstatuota, kad Pareiškėja kartu su susijusiu asmeniu, siekdama mokestinės naudos, sudarė tarpinius vertybinių popierių pirkimo–pardavimo sandorius bei tokiu būdu sumažino mokėtiną GPM sumą. Ginčas dėl mokestinio patikrinimo metu nustatytų pažeidimų pasibaigė galutine LVAT 2025-01-07 nutartimi adm. byloje Nr. eA85-789/2025.

Inspekcijos turimos mokesčių apskaitos informacinės sistemos (MAIS) duomenimis, Pareiškėja 17 919 Eur GPM sumokėjo 2025-01-31, o dėl likusios 100 000 Eur GPM sumos 2025-03-07 pasirašė mokestinės paskolos sutartį Nr. (23.24-08) 327-16476 (toliau – 2025-03-07 mokestinės paskolos sutartis). Pareiškėja 2025-03-26 (prašymo nagrinėjimo dieną) valstybės biudžetui buvo skolinga 36 309,67 Eur GPM delspinigius ir 35 376 Eur GPM baudos sumą.

Dėl atleidimo nuo delspinigių sumokėjimo. Ginčijamame sprendime pacituotos MAĮ 96 straipsnio 1 dalies 2 punkto, 97 straipsnio 2 dalies, 98 straipsnio 2 dalies, 81 straipsnio 2 dalies nuostatos ir nurodyta, jog Pareiškėja, pažeisdama MAĮ 81 straipsnio 2 dalį, laiku nesumokėjo patikrinimo metu apskaičiuotos 117 919,76 Eur GPM sumos. Kadangi GPM nebuvo sumokėtas laiku, Pareiškėjai už laikotarpį nuo 2021-11-01 iki 2025-01-31 buvo apskaičiuoti 36 309,67 Eur GPM delspinigiai, iš jų 32 771,67 Eur GPM delspinigiai už mokestinio ginčo laikotarpį.

Taip pat Inspekcija skundžiamame sprendime pažymėjo, kad Pareiškėja ir jos sutuoktinis turi sveikatos problemų (yra stebimi gydytojų, vartoja vaistus). Pagal pateiktą Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Klaipėdos III teritorinio skyriaus (toliau – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba) 2023-

¹ Patvirtintos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004-07-26 įsakymu Nr. VA-144 „Dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir palūkanų taisyklių patvirtinimo“;

09-05 sprendimo dėl specialiųjų poreikių Nr. STS-5302 kopiją, Pareiškėjai nuo 2023-08-03 iki 2025-08-02 nustatytas antrojo lygio specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis.

Pareiškėja yra pensinio amžiaus (76 metai), gauna senatvės pensiją.

Inspekcija iš pateiktos pajamų mokesčio deklaracijos už 2021 metus nustatė, kad Pareiškėja deklaravo gavusi 53 181 491,41 Eur turto pajamas (finansinių priemonių perleidimas nuosavybėn), iš jų 52 373 910,07 Eur neapmokestinamąsias pajamas ir 282,96 Eur indėlių palūkanas. Pateiktoje pajamų mokesčio deklaracijos už 2022 metus Pareiškėja deklaravo gavusi 11 632 551,71 Eur turto pajamas (finansinių priemonių perleidimas nuosavybėn), iš jų 11 632 519,26 Eur neapmokestinamąsias pajamas. Inspekcija skundžiamame sprendime nurodė, kad Pareiškėja nėra pateikusi pajamų mokesčio deklaracijos už 2023 metus, o duomenų apie 2024 metus gautas pajamas mokesčių administratorius neturi, nes dar nesuėjęs pajamų deklaravimo terminas.

VĮ „Registru centras“ 2025-03-26 duomenimis, Pareiškėjai nuosavybės teise priklauso 4 nekilnojamojo turto objektai (ir / ar jų dalys), iš jų: statiniai (gyvenamasis namas ir ūkiniai pastatai, vidutinė rinkos vertė 2 910 Eur) ir 2 žemės sklypai (vidutinė rinkos vertė 720 Eur ir 1 410 Eur), esantis (duomenys neskelbtini), ir butas (vidutinė rinkos vertė 89 493 Eur, nustatyta 2004-11-29), esantis (duomenys neskelbtini), kur deklaruota gyvenamoji vieta.

Inspekcijos teigimu, nors Pareiškėja priskirtina tam tikrai socialinei grupei (yra senatvės pensininkė, neįgali), tačiau tik priskyrimas tam tikrai socialinei grupei dar nesudaro pagrindo konstatuoti faktui, jog jai taikytinas atleidimo nuo delspinigių pagrindas. Patikrinimo metu nustatyta, kad Pareiškėja 2020 metais vykdė vertybinių popierių pirkimo–pardavimo sandorius ir gavo 32 320 135,30 Eur pajamas. Inspekcija pažymėjo, kad Pareiškėja gauna senatvės pensiją, turi nekilnojamojo turto, o 2020 m., 2021 m. ir 2022 m. versliškai vykdė didelės vertės finansinių priemonių pirkimo–perleidimo sandorius ir gavo ženklias pajamas iš finansinių priemonių nuosavybės perleidimo, todėl pripažino, kad Pareiškėjos padėtis neatitinka MAJ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatų.

Inspekcija, pasisakydama dėl Pareiškėjos turimų JAV kompanijos „N“ akcijų kainų kritimo, pažymėjo, jog ši aplinkybė neturi įtakos faktui, pripažinti mokesčių mokėtojos padėtį kritine. Inspekcijos nuomone, MAJ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatų taikymo prasme, Pareiškėja neįrodė, kad jai apskaičiuotų delspinigių netikslinga išieškoti ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, t. y., kad Pareiškėjos ekonominė / socialinė padėtis yra tokia sunki, kad ji negalėtų sumokėti pagrįstai apskaičiuotų GPM delspinigių.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad GPM delspinigiai Pareiškėjai apskaičiuoti už laikotarpį nuo 2021-11-01 iki 2025-01-31, t. y. daugiau kaip už trejus metus. Inspekcija atkreipė dėmesį, kad patikrinimo metu apskaičiuota 3 538 Eur GPM delspinigių suma, pasibaigus mokestiniam ginčui, išaugo iki 36 309,67 Eur, t. y. padidėjo 10 kartų. Be to, patikrinimo metu apskaičiuotų delspinigių dydis ir paskirta bauda, lyginant su papildomai apskaičiuota ir nurodyta sumokėti GPM suma, sudaro daugiau kaip 60 proc. Nors nėra duomenų, kad patikrinimas ar mokestinis ginčas būtų buvęs vilkinamas, tačiau Inspekcija nusprendė GPM delspinigių dydį sumažinti vadovaujantis teisingumo ir protingumo kriterijais, t. y., sumažino 50 procentų.

Inspekcijos nuomone, nebuvo nustatyta aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą Pareiškėją atleisti nuo visų apskaičiuotų ginčo delspinigių mokėjimo. Tiek Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – Konstitucinis Teismas), tiek ir LVAT ne kartą akcentavo, kad mokesčių surinkimas užtikrina valstybės galimybes įgyvendinti savo uždavinius ir vykdyti funkcijas, gyvybiškai svarbias jos piliečiams, tautai, valstybei. Nemokant mokesčių, viešasis interesas yra pažeidžiamas, o subjektas, tiesiogiai ar netiesiogiai prisidedantis prie mokesčių nemokėjimo mokesčių teisės prasme elgiasi nesąžiningai. Tokiu būdu pažeidžiami ir mokesčių visuotinio privalomumo, mokesčių

mokėtojų lygybės principai (įtvirtinti MAĮ 7 ir 8 straipsniuose), nes mokesčių nemokantys subjektai konkurencine prasme atsiduria geresnėje padėtyje nei juos mokantys².

Dėl atleidimo nuo baudos. Inspekcija nurodė, kad Pareiškėja nėra sumokėjusi paskirtos 35 376 Eur GPM baudos. Taip pat pažymėjo, kad iš MAĮ 141 straipsnio nuostatų matyti, jog įstatymų leidėjas imperatyviai nustatė atleidimo nuo baudos mokėjimo pagrindus ir Pareiškėjos prašyme nurodomo pagrindo (sunki ekonominė / socialinė padėtis) nėra baigtiniame atleidimo nuo baudų pagrindų sąraše.

Dėl Pareiškėjos atleidimo nuo baudos mokėjimo, vadovaujantis protingumo ir teisingumo principais, ginčijamame sprendime Inspekcija pasisakė, kad skiriant Pareiškėjai baudą, buvo vertintas Pareiškėjos padaryto pažeidimų pobūdis (taikytas MAĮ 69 straipsnis), nustatytos atsakomybę sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės. Pareiškėjos kaltė dėl padaryto pažeidimo buvo įrodyta, o mokestinį ginčą nagrinėjusios institucijos Pareiškėjai paskirtą 30 proc. dydžio baudą savo sprendimais patvirtino kaip teisingą ir pagrįstą bei paliko galioti. Prašymo nagrinėjimo metu nenustatyta naujų aplinkybių, kurios leistų abejoti priimtų sprendimų pagrįstumu, paskirtos baudos dydžio protingumu, proporcingumu padarytam pažeidimui.

Komisija k o n s t a t u o j a:

Pareiškėjos skundas atmestinas, skundžiama Inspekcijos sprendimo dalis tvirtintina, Pareiškėja neatleistina nuo 18 154,83 Eur GPM delspinigių bei paskirtos 35 376 Eur GPM baudos sumokėjimo.

Pagal MAĮ 100 straipsnio 1 dalies ir Taisyklių 7 punkto nuostatas, mokesčių mokėtojas nuo delspinigių gali būti atleidžiamas nuo skaičiuojamų (apskaičiuotų), bet dar nesumokėtų (neišieškotų) delspinigių ar jų dalies, jeigu: 1) tokia teisinė galimybė yra numatyta specialiajame mokesčių įstatyme (straipsnio 1 dalies 2 punktą); 2) yra šio įstatymo 141 straipsnio 1 dalyje nustatytas pagrindas (straipsnio 1 dalies 3 punktą); 3) kitais atvejais, kai delspinigius išieškoti netikslinga ekonominiu ir (ar) socialiniu požiūriu, kaip tai suprantama pagal šio įstatymo 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą (straipsnio 1 dalies 4 punktą; taikomas tik fiziniams asmenims).

Atleidimo nuo baudos pagrindai įtvirtinti MAĮ 141 straipsnyje, kurio 1 dalyje nurodyta, kad atleidimo nuo pagal šio įstatymo 139 ir 140 straipsnius paskirtų baudų mokėjimo pagrindai yra: 1) jei mokesčių mokėtojas įrodo, kad nėra kaltas dėl padaryto pažeidimo; 2) jei mokesčio įstatymas pažeistas dėl aplinkybių, kurios nepriklausė nuo mokesčių mokėtojo valios ir kurių jis nenumatė ir negalėjo numatyti. Tokiomis aplinkybėmis nelaikomi mokesčių mokėtojo ar jo darbuotojų veiksmai ar neveikimas, taip pat mokesčių mokėtojo nemokumas; 3) kai mokesčių mokėtojo atskira veika, nors ir pažeidžiančia mokesčio įstatymo nuostatas, nepadaroma žala biudžetui; 4) kai mokesčių mokėtojas mokesčio įstatymą pažeidė dėl klaidingo apibendrinto mokesčio įstatymo paaiškinimo arba mokesčių administratoriaus raštu ar telefonu, jei suteikta konsultacija centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka buvo įrašyta ir yra galimybė nustatyti skambinantį asmenį – mokesčių mokėtoją (ar jo atstovą), suteiktos klaidingos konsultacijos mokesčių mokėjimo klausimais.

Mokestinio ginčo nagrinėjimo dalyką ir pagrindą, t. y. savo pažeistos teisės ar įstatymo saugomo intereso gynybos būdą bei apimtį, nustato pats skundą padavęs subjektas, skunde suformuluodamas materialųjį teisinį reikalavimą bei nurodydamas aplinkybes, kuriomis jį grindžia (LVAT 2012-01-26 nutartis adm. byloje Nr. A858-257/2012;

² Konstitucinio Teismo 1997-07-10 ir 2003-11-17 nutarimai, LVAT 2011-09-05 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2255/2011, 2012-02-03 nutartis adm. byloje Nr. A-575-13/2012;

LVAT išplėstinės teisėjų kolegijos 2014-04-10 nutartis adm. byloje Nr. A261-1032/2014). Įvertinus Komisijos sprendimo aprašomojoje dalyje nurodytas aplinkybes, Pareiškėjos bei Inspekcijos poziciją ginčo klausimu, Komisija bylą spręs pagal mokesčių mokėtojos pareikštus konkrečius reikalavimus, t. y. spręs, ar yra pagrindas atleisti Pareiškėją nuo likusios 18 154,83 Eur GPM delspinigių bei paskirtos 35 376 Eur GPM baudos sumokėjimo dėl sunkios ekonominės ir socialinės padėties. Tokiu būdu bus vertinami MAJ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto ir MAJ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindai bei, ar mokesčių mokėtojos atžvilgiu taikytinas MAJ 8 straipsnio 1 dalyje numatytas teisinis pagrindas.

Dėl atleidimo nuo apskaičiuotų GPM delspinigių sumokėjimo. Pareiškėja savo rašytiniuose procesiniuose dokumentuose pažymėjo, kad jos ir sutuoktinio sveikatos būklės įgalina spręsti atleidimo nuo ginčo delspinigių klausimą pagal MAJ 100 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą pagrindą, t. y. šiame punkte įtvirtintas atleidimo nuo delspinigių pagrindas neatsiejamas nuo MAJ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtintos taisyklės – netikslinga priverstinai išieškoti nepriemoką, kadangi sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Pagal šią taisyklę mokesčių mokėtojas, prašantis atleisti nuo delspinigių, turi teikti faktinius duomenis, įrodančius, jog jam reikalinga valstybės parama arba tokia parama jau teikiama.

Komisija spręsdama šį ginčą primena, kad Įstatymo leidėjas MAJ 113 straipsnį „Beviltiška mokestinė nepriemoka ir baudos pripažinimas beviltiška“ taiko dviem skirtingais atvejais:

Pirmuoju atveju, spręsdamas mokestinės nepriemokos / administracinių baudų beviltiškumo klausimą, yra nurodęs, kad „beviltiška gali būti pripažįstama ta mokesčių mokėtojo mokestinė nepriemoka, kurios neįmanoma išieškoti dėl objektyvių priežasčių arba kurią priverstinai išieškoti netikslinga socialiniu ir (arba) ekonominiu požiūriu, kai: 1) nerasta mokesčių mokėtojo turto arba rastas turtas yra nelikvidus (mažai likvidus); 2) priverstinio išieškojimo išlaidos didesnės už mokestinę nepriemoką; 3) netikslinga priverstinai išieškoti nepriemoką, kadangi sunki fizinio asmens ekonominė (socialinė) padėtis: fiziniam asmeniui reikia valstybės paramos (asmuo yra pensinio amžiaus, neįgalusis, asmeniui reikalingas gydymas, medicininė profilaktika ir rehabilitacija, asmuo yra bedarbis, gauna socialinę pašalpą) arba tokia parama jau teikiama. Šis nepriemokos pripažinimo beviltiška pagrindas taikomas tik mokesčių mokėtojams, kurie yra fiziniai asmenys, arba kai individualių (personalinių) įmonių savininkų ar ūkinių bendrijų narių sunki ekonominė (socialinė) padėtis“. Mokestinės nepriemokos pripažinimo beviltiška, beviltiškų mokestinių nepriemokų revizavimo bei apskaitos tvarką ir mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo išlaidų apskaičiavimo metodiką nustato centrinis mokesčių administratorius, suderinęs su finansų ministru (MAJ 113 straipsnio 4 dalis). Nagrinėjamu atveju, Inspekcija nesprenė klausimo dėl ginčo nepriemokos pripažinimo beviltiška ir atitinkami nebuvo priimtas Inspekcijos sprendimas dėl šios skolos pripažinimo beviltiška.

Antruoju atveju, spręsdamas mokestiniuose ginčiuose paskirtų sankcijų (apskaičiuotų delspinigių) atleidimo nuo sumokėjimo klausimą. Būtent šis teisinis instrumentas buvo taikomas Pareiškėjos atžvilgiu. Paminėtina tai, jog Inspekcija nerenka duomenų apie asmens ekonominę / socialinę padėtį, tokių duomenų neturi ir Komisija, todėl sprendžiant ginčą vertinami duomenys / įrodymai, kurie buvo pateikti mokestinio ginčo medžiagoje (procesu šalių).

Komisija, išanalizavusi medicininius duomenis, sutinka su Pareiškėjos pozicija, kad jos ir sutuoktinio sveikatos būklė nėra gera, nes sutuoktiniai turi įvairiausių sveikatos ligų. Visgi, Pareiškėjos amžius (mokestinio pažeidimo metu buvo 71-eri metai), sveikatos būklė (2004 metais atlikta operacija, nuo 2020 m. kamuoja skausmai (ligos istorijos išrašas 22-

PPS-21349), nesutrukdė mokesčių mokėtojai finansų rinkoje prekiauti akcijomis ir joms išleisti dešimtis milijonų eurų. Investuoti milijonus eurų į akcijas, o ne į jos šeimos gerbūvį / ateitį, yra pačios Pareiškėjos pasirinkimas, nulėmęs dabartinę jos finansinę padėtį. Dar daugiau, Pareiškėja prisiėmė visą riziką vykdydama akcijų įsigijimo / pardavimo sandorius, todėl sprendimas išleisti visas santaupas akcijoms, dar 2004 m. atlikus operaciją, buvo nulemtas pačios mokesčių mokėtojos veiksmų.

Pareiškėja ir jos sutuoktinis yra pensininkai. Pareiškėja pateikė Inspekcijai duomenis, jog gauna 662,95 Eur pensiją, o jos sutuoktinis – 1 244,03 Eur. Kartu paminėtina, kad pagal Pareiškėjos pateiktus duomenis, sutuoktiniai gauna didesnes, nei vidutinė senatvės pensija išmokas. Pagal skelbiamą viešą informaciją, vidutinė socialinio draudimo senatvės pensija 2024 m. sudarė 596,7 Eur³. Taip pat Pareiškėja savo vardu valdo butą ir žemės sklypą. Nors mėnesinės įmokos, mokamos pagal pasirašytą 2025-03-07 mokestinės paskolos sutartį, sudaro 1 754,39 Eur ir akivaizdžiai yra didesnės nei gaunama senatvės pensija, tačiau paminėtina, kad Pareiškėja gaudama vidutinę pensiją 2020 metais (jos dydis buvo 376,49 Eur) akcijoms įsigyti patyrė 30 960 126,42 Eur išlaidų bei gavo 32 320 165,30 Eur vertybinių popierių pardavimo pajamų. T. y., nepriklausomai nuo gaunamos senatvės pensijos, turimo nekilnojamo turto (apie kurio nedidelę vertę skunde nurodė Pareiškėja), mokesčių mokėtoja prekiaavo akcijomis ir joms išleido ženkliai pinigų sumas.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba 2023-09-05 sprendimu dėl specialiųjų poreikių Nr. STS-5302 Pareiškėjai nustatė antrojo lygio specialųjį nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikį (nuo 2023-08-03 iki 2025-08-02).

Apibendrinus duomenis apie Pareiškėjos ekonominę / socialinę padėtį, pažymėtina, kad LVAT praktikoje ne kartą konstatuota, kad MAĮ 100 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir 113 straipsnio 1 dalies 3 punktą atleidimą nuo delspinigių (ar palūkanų) sieja su sunkia fizinio asmens ekonomine (socialine) padėtimi ir vien asmens priskyrimas tam tikrai socialinei grupei (pensininkams, neįgaliesiems, bedarbiams ir pan.) savaime nesudaro pagrindo atleisti nuo delspinigių sumokėjimo; tam būtina įvertinti visas mokesčių mokėtojo ekonominę (socialinę) padėtį apibūdinančias aplinkybes (gaunamas pajamas, turimą nekilnojamąjį turtą ir kt.) (LVAT 2010-06-07 nutartis adm. byloje Nr. A442-807/2010, 2016-01-28 nutartis adm. byloje Nr. A-154-438/2016, 2018-01-24 nutartis adm. byloje Nr. A-94-261/2018, 2019-08-07 nutartis adm. byloje Nr. eA-3459-968/2019, 2021-09-29 nutartis adm. byloje Nr. A-2692-968/2021, 2024-06-12 nutartis adm. byloje Nr. eA-922-442/2024). Taip pat LVAT yra nurodęs, kad prašantis atleisti nuo delspinigių (palūkanų) turi teikti faktinius duomenis, įrodančius, jog jam reikalinga valstybės parama arba tokia parama jau teikiama (2014-04-22 nutartis adm. byloje Nr. A-556-1114/2014, 2017-06-14 nutartis adm. byloje Nr. A-1321-442/2017, 2021-04-14 nutartis adm. byloje Nr. eA-511-556/2021, 2024-01-31 nutartis adm. byloje Nr. eA-445-442/2024).

Komisija vertina, jog nagrinėjamu atveju nėra teisinio pagrindo spręsti, jog Pareiškėja yra sunkioje ekonominėje (socialinėje) padėtyje, todėl jos atžvilgiu netaikytinas 100 straipsnio 1 dalies 4 punkto (MAĮ 113 straipsnio 1 dalies 3 punkto) pagrindas, todėl Pareiškėja nėra atleistina nuo likusių 18 154,83 Eur GPM delspinigių sumokėjimo.

Dėl atleidimo nuo paskirtos GPM baudos sumokėjimo. Nuo baudos atleidžiama tik tuo atveju, kai mokesčių mokėtojas mokesčio, susijusio su paskirta bauda, sumą yra sumokėjęs (mokestis įskaitytas ir (arba) priverstinai išieškotas) ar šio mokesčio sumokėjimo terminas šio MAĮ nustatyta tvarka yra atidėtas arba išdėstytas (MAĮ 141 straipsnio 2 dalis).

Iš pateiktos medžiagos matyti, kad Pareiškėja ir Inspekcija susitarė, kad mokesčių mokėtoja pagal 2025-03-07 mokestinės paskolos sutartį, laikotarpiu nuo 2025-04-25 iki

³ <https://osp.stat.gov.lt/pagrindiniai-salies-rodikliai>

2029-12-25 sumokės 100 000 Eur sumą („GPM/AKTAS/Mokestis ir rinkliava“), mokant 1 754,39 Eur įmokas. Mokestinės nepriemokos sumokėjimas užtikrinamas sutartine hipoteka, įregistruota Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registre 2025-03-06, identifikavimo kodas registre 30000148196189 (2025-03-07 mokestinės paskolos sutarties 3 punktas). Mokestinės paskolos pasirašymo metu, sūnus A.T. nurodė, kad įmokas pagal mokestinę paskolos sutartį mamai padės sumokės kartu su savo sutuoktine. Sūnaus šeima Inspekcijai pateikė duomenis apie pajamas. Taip pat sūnus įkeitė žemės sklypą, adresu: (duomenys neskelbtini), kurio VĮ „Registru centras“ įvertinta rinkos vertė –174 000 Eur.

Sprendžiant atleidimo nuo baudos sumokėjimo klausimą, iš Pareiškėjos skundo matyti, kad mokesčių mokėtoja savo prašymo atleisti nuo GPM baudos negrindė MAJ 141 straipsnio 1 dalyje nurodytomis nuostatomis, neteikė įrodymų ir paaiškinimų, jog egzistuoja aukščiau paminėti atleidimo nuo baudos pagrindai. Pareiškėjos nurodyta aplinkybė dėl jos sveikatos būklės nėra įstatyminis pagrindas atleisti ją nuo baudos mokėjimo.

Pagal MAJ 141 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas Pareiškėja įrodymais nepaneigė savo kaltės, todėl šiuo pagrindu negali būti atleista nuo baudos. Atvirkščiai, kaip minėta, LVAT 2025-01-07 nutartimi adm. byloje Nr. eA-85-789/2025 atmetė Pareiškėjos apeliacinį skundą, todėl mokestinis pažeidimas buvo įrodytas. Atleidimas nuo baudos pagal MAJ 141 straipsnio 1 dalies 2 punktą yra sietinas su nenugalimos jėgos poveikiu (*force majeure*) ir atsitiktinių aplinkybių poveikiu (*cas fortuit*). Kadangi tokių aplinkybių šioje byloje nenustatyta, Pareiškėja negali būti atleista nuo baudos ir šiuo teisiniu pagrindu. MAJ 141 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatyta sąlyga – nepadaryta žala valstybės biudžetui – Pareiškėjos atleidimui nuo baudos taip pat paneigtina. Patikrinimo metu apskaičiuotas pajamų mokestis Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nustatyta tvarka ir terminais į biudžetą sumokėtas nebuvo, todėl žala biudžetui buvo padaryta. Siekiant pasinaudoti MAJ 141 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atleidimo nuo baudų pagrindu, mokesčių mokėtojai tenka pareiga įrodyti, kad jis dėl atitinkamo mokesčio mokėjimo kreipėsi į mokesčių administratorių, o pastarasis jam suteikė tuo klausimu klaidingą konsultaciją. Pareiškėjos atveju tokių faktinių duomenų nėra, todėl MAJ 141 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyto teisinio reguliavimo galimo taikymo aptarimas apskritai nėra aktualus.

Taigi, ginčo atveju minėtose MAJ nuostatuose įtvirtintų atleidimo nuo baudos pagrindų nėra, todėl nėra pagrindo atleisti Pareiškėją nuo 35 376 Eur GPM baudos sumokėjimo.

Dėl teisingumo ir protingumo kriterijų taikymo. Pareiškėja skunde Komisijai tik epizodiškai užsimena apie teisingumo ir protingumo kriterijų taikymą. Minėtais teisiniais pagrindais, Inspekcija atleido mokesčių mokėtoją nuo 50 proc. GPM delspinigių sumokėjimo.

Sprendžiant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo apskaičiuotų delspinigių ir baudų mokėjimo klausimus gali būti vadovaujama ir teisingumo bei protingumo kriterijais. Tam pritaria ir teismas, pasisakydamas, kad nagrinėjant mokesčių mokėtojų atleidimo nuo sankcijų pagrindus, vadovaujasi ne tik MAJ įtvirtintais atleidimo nuo sankcijų pagrindais, bet ir laikomasi pozicijos, kad tokiems ginčas yra aktualus MAJ 8 straipsnio 3 dalis (LVAT 2011-09-19 nutartis adm. byloje Nr. A-556-3447/2011, 2011-09-08 nutartis adm. byloje Nr. A-575-2144/2011). Taikant teisingumo ir protingumo kriterijus, vertintini visų mokeštinių teisių santykių dalyvių veiksmai mokesčių administravimo procese. Teisingumo siekimas suprantamas, kaip siekimas protingos skirtingų interesų pusiausvyros, atsižvelgiant į abiejų šalių interesus bei pareigas (mokesčių mokėtojo prievolę teisingai mokėti ir deklaruoti mokesčius bei mokesčių administratoriaus pareigą skatinti savanorišką mokesčių mokėjimą). Protingumo kriterijus reikalauja, kad mokesčių administratorius elgtųsi atidžiai, teisingai ir sąžiningai, taikydamas sankcijas už mokesčių įstatymų pažeidimus, atsižvelgtų į

sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes. Reikšminga aplinkybe, sprendžiant atleidimo nuo ekonominių sankcijų (baudų, delspinigių) klausimą, LVAT vertina ir paties mokesčių mokėtojo elgesį (2011-10-10 nutartis adm. byloje Nr. A-556-2544/2011, 2014 03-25 nutartis adm. byloje Nr. A-556-971/2014).

Komisija akcentuoja, kad atleidimas nuo delspinigių / baudų mokėjimo remiantis MAJ 8 straipsnio 3 dalies pagrindu galimas tik esant *išskirtinėms aplinkybėms* (LVAT 2017-11-06 nutartis adm. byloje Nr. A-1146-602/2017, 2018-02-06 nutartis adm. byloje Nr. A-144-602/2018). Tokių aplinkybių (iš esmės naujų) Pareiškėja nenurodė, jų nenustatė ir Komisija, todėl mokesčių mokėtojos atžvilgiu jos papildomai netaikytinos.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 8 straipsnio 3 dalimi, 100 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 113 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 155 straipsnio 4 dalies 1 punktu, n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2025-04-02 sprendimo dėl atleidimo nuo baudų, delspinigių ir / ar palūkanų Nr. (21.222Mr) 500–490 dalį.

2. Neatleisti J.T. nuo 18 154,83 Eur gyventojų pajamų mokesčio delspinigių bei 35 376 Eur gyventojų pajamų mokesčio baudos sumokėjimo.

Pagal Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Regionų administraciniam teismui, skundą paduodant pasirinktinai: Vilniaus rūmuose (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius), Kauno rūmuose (A. Mickevičiaus g. 8 A, 44312, Kaunas), Klaipėdos rūmuose (Galinio Pylimo g. 9, 91230, Klaipėda), Šiaulių rūmuose (Dvaro g. 80, 76298, Šiauliai), Panevėžio rūmuose (Respublikos g. 62, 35158, Panevėžys) ar per Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalą <https://e.teismas.lt>. Skundas Regionų administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė	Vilma Vildžiūnaitė
Komisijos narė	Gvida Ivanauskienė
Komisijos narė	Kristina Jakštienė
Komisijos narė	Raimonda Juodkaitė
Komisijos narė	Jurgita Narkevičiūtė